

Amsterdam Studies

The Truth, the Whole Truth, and nothing but the Truth

Amsterdam Studies is a multi-lingual Internet forum for analyses on political, economic and cultural developments in Europe.

ISSN 1873-3042

Editor-in-chief: László Marác

Internet: www.federatio.org/amsterdamstudies.html

Email: lkmaracz@wanadoo.nl



László Marác: Joegoslavië Tribunaal doorkruist Europese integratie op de Balkan

Issue #13.

13 October 2006

Amsterdam Studies is een uitgave van de Stichting European Committee Human Rights Hungarians Central Europe (Amsterdam) geregistreerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer: 41211689.

De EU heeft de start van de onderhandelingen met Kroatië over het EU-lidmaatschap van het land afhankelijk gemaakt van het feit of de Kroatische autoriteiten meewerken aan de uitlevering van hun generaal Ante Gotovina. Volgens de openbare aanklaagster van het Joegoslavië Tribunaal Carla del Ponte zou de Kroatische generaal die in 1995 het bevel voerde over de militaire bevrijding van Kroatië ‘Operatie Storm’ genaamd, verantwoordelijk zijn voor ernstige misdaden tegen de mensheid.

Krajina

In het Kroatische Krajina ‘Grensstreek’ woonden tot 1995 ongeveer zo’n 400.000 Serven. De Serven kwamen in de Krajina terecht na de val van het Servische rijk in 1389. In 1389 ging Servië ten onder in de slag op het Merelveld (Kosovo Polje), toen de Servische legers vernietigend werden verslagen door de oprukkende Osmanen. Vele Serven vluchtten naar Kroatië en zorgden met name in de Habsburgse tijd voor de verdediging van de Kroatische grens met Servië en Bosnië-Herzegovina tegen de voortdurende penetraties van de Osmaanse legers. De nazaten van deze nogal woeste Servische grensverdedigers lieten zich in de jaren negentig tijdens de oorlog in ex-Joegoslavië, naar later bleek met dramatische gevolgen, op sleeptouw nemen door de Groot-Servische aspiraties van het regime van de Joegoslavische president Slobodan Milosevic.

De internationale gemeenschap wilde de Krajina-Serven wel tegemoetkomen. Lord Carrington, de internationale bemiddelaar in het Joegoslavië conflict bood de 400.000 Kroatische Serven tijdens de Joegoslavië-conferentie op 4 november 1991 in Den Haag namens de EU het recht op autonomie aan. Kroatië zou alleen erkend worden als onafhankelijke staat als de Krajina-Serven territoriale autonomie **binnen** Kroatië zouden krijgen. Het probleem was echter dat de Krajina-Serven niet accoord gingen met de territoriale autonomie die de internationale gemeenschap hen aanbood maar het onderste uit de kam wilden hebben. De Serven in de Krajina riepen hun eigen staat, de Republika Sprska Krajina uit en wilden zich aansluiten bij het Groot-Servië van Milosevic.

Het is nu precies de Operatie Storm onder leiding van generaal Gotovina die de Krajina-Serven tot de orde heeft geroepen en Kroatisch grondgebied weer onder Kroatische gezag heeft geplaatst. De Operatie Storm was een militaire verdedigingsactie die tot doel had om de Kroatische soevereiniteit over haar **eigen** grondgebied te waarborgen. Kroatië was immers op 15 januari 1992 door de internationale gemeenschap erkend als onafhankelijke staat met de grenzen die het land had in het Joegoslavië van Tito. Het land had derhalve het volste recht om in 1995 Operatie Storm uit te voeren. Dat is een groot verschil met de militaire acties van de Serven in de jaren negentig die tot doel hadden om territorium bewoond door niet-Serven in te kapselen bij Groot-Servië, desnoods door het etnisch zuiveren van de niet-Servische bevolking. Het is nogal eenzijdig om generaal Gotovina als oorlogsmisdadiger af te schilderen, ook al mag niet uitgesloten worden dat er tijdens de Operatie Storm inderdaad mensenrechten geschonden zijn. Maar het is juist aan generaal Gotovina en zijn manschappen te danken dat er een einde is gekomen aan het Servisch-Kroatische conflict wat gezorgd heeft voor stabiliteit aan de Adriatische kust.

Joegoslavië Tribunaal

De Amerikaanse publicist Jeffrey Kuhner heeft er in een artikel in The Washington Times van 24 oktober 2004 op gewezen dat de regering-Bush af wil van het Joegoslavië Tribunaal. Kuhner citeert in zijn artikel de staatssecretaris voor Wapenbeheersing, John Bolton die beweert dat volgens de regering-Bush het Joegoslavië Tribunaal, waar hoofdaanklaagster Carla del Ponte de scepter zwaait, eerder bijdraagt tot de vergroting van de etnische spanningen op de Balkan dan aan de afbouw ervan. De regering Bush ziet het Joegoslavië Tribunaal als een directe bedreiging voor de democratische ontwikkeling in de landen van het voormalige Joegoslavië.

De eerlijkheid gebied te zeggen dat het Joegoslavië Tribunaal niet aan de hooggespannen verwachtingen heeft voldaan. Het is evident dat oud-president Milosevic weldegelijk betrokken is bij grove misdaden tegen de mensheid in het voormalige Joegoslavië. Het was echter ook al vanaf het begin van het proces tegen Milosevic duidelijk dat

het rond krijgen van de bewijsvoering tegen hem geen eenvoudige zaak zou worden. Vooral ook omdat Sloba tot vrij kort voor zijn arrestatie een salonfähige gesprekspartner van de internationale gemeenschap was. Tijdens de vredesbesprekingen over Bosnië-Herzegovina in Dayton in 1995 die onder leiding stonden van de Amerikaanse bemiddelaar Richard Holbrooke werd Milosevic nog geroemd om zijn initiatieven voor de vrede op de Balkan.

De andere twee Balkanshurken, generaal Ratko Mladic en Radovan Karadzic die in ieder geval verantwoordelijk zijn voor de dood van 7000 Bosniërs tijdens de massaslachtingen onder de Bosniërs in Srebrenica lopen nog gewoon vrij rond. Het was misschien beter geweest om de berechting van dit soort schurken over te laten aan de nationale rechtbanken. In dat geval hadden Mladic en Karadzic allang achter slot en grendel gezeten. Daar hadden hun politieke tegenstanders in Servië wel voor gezorgd.

Europese integratie van Kroatië

De suggestie die gewekt wordt door het Joegoslavië Tribunaal dat Kroatië niet klaar zou zijn om de onderhandelingen over toetreding van het land tot de EU te starten, gaan volledig voorbij aan het feit dat het voorspoedig gaat met de democratische en sociaal-economische ontwikkelingen in Kroatië. De presidentsverkiezingen die in januari van dit jaar in Kroatië werden gehouden, zijn door de pro-Europese oppositie-kandidaat Stipe Mesic gewonnen. Mesic kon daardoor aan zijn tweede ambtstermijn beginnen. Het gunstige gevolg hiervan is dat een links-liberale president en een centrumrechtse regering tot *cohabitatie* veroordeeld zijn.

De start van de onderhandelingen met Kroatië over het EU-lidmaatschap van het land zou niet alleen de pro-Europese krachten in het land zelf versterken maar heeft nog twee belangrijke gevolgen. Ten eerste heeft het een directe invloed op de stabiliteit in de buurlanden Servië en Bosnië-Herzegovina die dan gaan grenzen aan een land dat EU-lid wordt. In dat geval worden in deze twee roerige landen de pro-Europese democratische krachten gesteund. Ten tweede zou de toetreding van Kroatië de verdere regionale integratie en samenwerking bevorderen van landen in Centraal-Europa, namelijk Hongarije, Oostenrijk, Slovenië, Italië en Kroatië. Dit 'klein-Centraal-Europese' samenwerkingsverband dat al voor de toetreding van Kroatië tot de EU gelobbyd heeft, zou deze samenwerking binnen de EU kunnen voorzetten en daarmee voor de rest van de regio model kunnen staan voor vreedzame regionale samenwerking. In het licht van deze belangenafweging is de link tussen de uitlevering van Gotovina en het EU-lidmaatschap van Kroatië nogal vergezocht.